

NEDERLAND

Oprichting Soortenbescherming Nederland

De Zoogdierverseniging is al jaren lid van het Platform Soortenbeschermende Organisaties, dat verder bestaat uit Vogelbescherming Nederland, de Vlinderstichting, RAVON, FLORON en EIS-NL. In september wordt een nieuwe

start gemaakt en daarbij is gekozen om verder te gaan onder de nieuwe naam 'Soortenbescherming Nederland'. Het doel is om actiever gezamenlijk op te trekken in de beïnvloeding van het natuurbeleid en natuurbeheer. Niet om nieuwe ontwikkelingen te traineren, maar wel om binnen beleid en beheer keuzes te laten maken op basis van gegde kennis. De aandacht gaat onder meer uit naar de leefgebiedenbenadering, natuurwetgeving en de handhaving daarvan, de omgang met rode lijsten, herintroducties en exoten. Meer informatie is te vinden op www.soortenbescherming.nl.

Oproep vrijwilligers stand

De Zoogdierverseniging wordt regelmatig gevraagd om met een stand aanwezig te zijn bij symposia, open dagen of festivals van natuurorganisaties. Dit zijn mooie gelegenheden voor de promotie van onze vereniging. Hiervoor zijn dan ook promotiematerialen beschikbaar en er zijn diverse artikelen die kunnen worden verkocht, zoals boeken en t-shirts. Voor de bemensing van de stand worden vrijwilligers gezocht die het leuk vinden om enkele malen per jaar de Zoogdierverseniging te vertegenwoordigen in een

stand (reiskosten worden vergoed). Het is handig als u een rijbewijs heeft, maar dit is niet noodzakelijk. Belangrijker is enthousiasme en dat u het leuk vindt om vragen te beantwoorden en niet bang bent om belangstellenden aan te spreken. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met het secretariaat van de Zoogdierverseniging.

Ambassadeurssoorten

Samen met een aantal zusterorganisaties en Novioconsult is het project 'Ambassadeurssoorten' gestart in het Jaar van de Biodiversiteit. Het doel is om Nederlandse gemeenten te stimuleren een ambassadeursoort voor biodiversiteit te kiezen. Om zo bij een groot publiek aandacht te vragen voor biodiversiteit. Een aantal gemeenten heeft hier al positieve ervaringen mee.

Ambassadeursoorten zijn aansprekende soorten die als boegbeeld kunnen fungeren voor biodiversiteit en het belang daarvan. De Zoogdierverseniging kan gemeenten ondersteunen bij het kiezen van een ambassadeursoort. Daartoe beschikt zij over uitgebreide kennis van ecologie en verspreiding van alle inheemse zoogdieren. Wanneer een zoogdier als ambassadeursoort gekozen is, kan de Zoogdierverseniging gemeenten ondersteunen bij pr en communicatie, onderzoek, het opstellen van beschermingsplannen en tal van andere middelen.

Meer informatie over het project is te vinden op de website www.ambassadeurssoorten.nl. U kunt ook contact opnemen met het secretariaat van de Zoogdierverseniging.

Cursus Vleermuizen en planologie (3, 10 en 17 november)

De driedaagse cursus Vleermuizen en planologie is bedoeld om professionals

te leren om vleermuisbelangen mee te wegen in planologische processen. Aan de hand van voorbeelden wordt het gehele proces van onderzoeksopdracht tot aanbevelingen doorlopen. Door de uitwisseling tussen onderzoekers, hun potentiële opdrachtgevers en ontheffingverleners ontstaat een unieke leersituatie. Een must voor iedereen die te maken heeft met vleermuizen en planologie.

Aan de hand van fictieve ingrepen wordt bediscussieerd welke onderzoeksgegevens nodig zijn voor het beoordelen van de betreffende ingreep en welk onderzoek (methoden en intensiteit) nodig is om deze gegevens te verkrijgen. Hieruit wordt afgeleid wat in een offerteverzoek moet worden gevraagd of in een offerte moet worden aangeboden. Aan de hand van gefingeerde gegevens wordt vervolgens beoordeeld wat de te verwachten effecten zijn van de ingreep, en welke mitigatie en compensatie gewenst is. Aansluitend vindt een avondexcursie plaats.

De kosten bedragen € 900,- p.p. inclusief cursusmateriaal, koffie, thee en lunches. Meer informatie is te vinden op de website van de Zoogdierverseniging, onder het kopje 'Actueel'.

BOEKEN

Nieuw Brits standaardwerk over dassen

De Engelse dassenbijbel van Earnest Neal en Chris Cheeseman heeft een waardige opvolger gekregen in de vorm van Badger van Timothy J. Roper. Volgens de auteur en uitgever mag dit boek ook officieel worden gezien als vervanging van de monografie van Neal, waarvan de eerste druk al in 1948 verscheen. De laatste versie verscheen in 1996, met een ongewijzigde herdruk in 2002. De belangrijkste reden voor Roper om dat

-Uit Lutra-

Zoogdieren als meeuwenvoedsel

In het nieuwste nummer van het wetenschappelijke tijdschrift van de Zoogdierverseniging, Lutra, opmerkelijk nieuws. Niet alleen roofvogels maar ook meeuwen prederen op kleine zoogdieren. Recent onderzoek naar de ecologie van zilvermeeuwen en kleine mantelmeeuwen laat zien dat bij sommige kolonies in het binnenland heel andere prooidieren gevonden worden dan aan de kust. Bij een kolonie mantelmeeuwen werden zelfs bijzonder veel zoogdieren als prooi gevonden. Daaronder egels, spitsmuis-

zen, woelmuizen, waren muizen, mollen, bruine ratten en konijnen. Mogelijk eten ze de zoogdieren achter landbouwmachines aan of jagen ze actief op kleine zoogdieren. Bij wegvallen van traditioneel voedsel van de meeuwen zou het aantal zoogdieren in het menu wel eens kunnen toenemen, zo stellen onderzoekers Kees Camphuysen et al in Lutra.

Zoogdierbescherming als kostenpost

Onze vereniging heet voluit Vereniging voor zoogdierkunde en zoogdierbescherming; een tweeledige doelstelling dus. Wij hebben de ambitie om onze kennis van zoogdieren te vergroten o.a. met als doel om in het wild levende zoogdieren in Nederland en hun leefgebieden effectief te beschermen. Het gaat ons om gezonde populaties in een gezonde omgeving. Een gezond streven zou ik zeggen, dat ook andere sectoren in de samenleving zou moeten aanspreken.

Als we echter kijken naar de financiering van onze verenigingsactiviteiten dan doet zich het wonderlijke feit voor dat externe partijen zoals overheden, terreinbeheerders en ondernemers wel bereid zijn om voor onze kennisproducten te betalen, maar veel minder voor onze beschermingsactiviteiten. De zoogdierkunde is voor de vereniging een bron van inkomsten en de zoogdierbescherming per saldo een kostenpost. Wat doen we verkeerd?

Gelukkig gaat het vrij goed met de meeste zoogdiersoorten in ons land, maar toch is er nog veel werk te verzetten, denk aan betere wetgeving, goede

informatie, behoud en verbetering van leefgebieden, etc.

Dit jaar heeft de vereniging meerdere initiatieven ontplooid en/of ondersteund die juist te maken hebben met de bescherming van zoogdieren in het algemeen of specifieke soorten in het bijzonder. Voorbeelden hiervan zijn boekuitgaven, symposia en publiekscampagnes rond het wild zwijn, de economie van het wild, Zoogdieratlassen van Limburg en Zeeland, de Veldgids en een juridische procedure tegen LNV rond de gedragscode van de Waterschappen.

Deze activiteiten en ook onze reguliere informatietaak naar burgers met vragen, via de websites en ons tijdschrift Zoogdier kosten de vereniging direct en indirect veel geld.

We steken veel energie in het binnenhalen van financiële middelen om deze activiteiten te bekostigen, maar we merken dat het steeds moeilijker wordt om voor dergelijke projecten een sluitende begroting te maken zodat er uiteindelijk altijd verenigingsgeld bij moet.

Ik krijg de vinger er nog niet achter waarom externe partijen voor onze beschermingsactiviteiten minder of niets over hebben en voor de kennis wel. Dit is des te verwonderlijker omdat in het boek

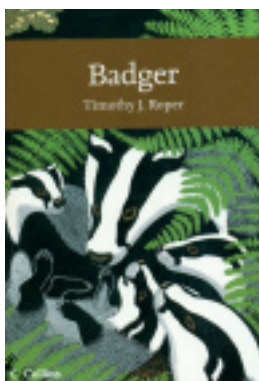

'Wild van de economie' (zie het interview elders in dit blad) duidelijk wordt aangetoond dat met een goede zoogdierenstand veel baten behaald (kunnen) worden.

Graag wil ik over dit dilemma met u als lid en anderen in ons netwerk van gedachten wisselen. Een goede gelegenheid hiervoor is onze komende ALV op 20 november a.s. in bezoekerscentrum NP Veluwezoom te Rheden. Het thema 'wilde zwijnen in Nederland' leent zich m.i. prima voor deze gedachtenwisseling. Ik hoop u daar te ontmoeten.

Jacob van Olst,
voorzitter Zoogdierverseniging

werk te herzien, zijn de vele onderzoeksresultaten van de afgelopen vijftien jaar. Engeland is wat dat betreft ook een dassenland bij uitstek met een dichtheid van 1.39 das per vierkante kilometer. In Nederland ligt dat getal (0,07) een stuk lager. In het boek gaat Roper zoals gezegd vooral in op de vele studies die aan dassen zijn gedaan, zowel van hemzelf als van

anderen. Vooral het hoofdstuk over sociale organisatie van dassen is erg interessant om te lezen. Natuurlijk wordt het meest geput uit Engels onderzoek, maar er worden ook vergelijkingen gemaakt met de situatie in andere landen. Dit maakt het voor Nederlandse dassenliefhebbers meteen een stuk interessanter.

Voor de dassenwerkgroep Brabant heeft de nodige input en beeldmateriaal geleverd voor de Nederlandse situatie. Helaas gaat Roper niet in op de interessante verschillen en parallellen die er zijn tussen bijvoorbeeld de Engelse en Gooise dassen. Vooral over het fenomeen 'urban badgers' had Hans Vink interessante dingen kunnen toevoegen. Los daarvan is het een zeer een begerenswaardig standaardwerk!

Het boek is uitgegeven door Collins en kost in paperback circa €40,-.
ISBN 978-0-00-732041-7

Vooraankondiging

November 2010 verschijnt in het kader van het Jaar van het Wild Zwijn een boek over wilde zwijnen. Auteurs en biologen Geert Groot Bruinderink en Jasja Dekker werken beide bij de Zoogdierverseniging. Het wilde zwijn staat vaak negatief in de belangstelling: het komt vaak in de media, als lastig, of zelfs gevaarlijk en schadelijk dier. Geert Groot Bruinderink en Jasja Dekker zien dat genuanceerder. Daarom hebben zij een positief boek geschreven over het wild zwijn. Het is immers een boeiend, interessant en zeker ook nuttig dier, dat de biodiversiteit in Nederlandse

bossen ten positieve beïnvloedt. Het boek wordt uitgegeven door de KNNV Uitgeverij te Zeist. Elk hoofdstuk belicht op een populair-wetenschappelijke wijze

een aspect van het wilde zwijn. Om ruimte te bieden aan de gevoelsaspecten rond "dossier wilde zwijnen", wordt per hoofdstuk een interview opgenomen met een man of vrouw "uit het veld" over de ervaringen en passie van mensen die met wilde zwijnen in aanraking komen. De geïnterviewde heeft een relatie met het onderwerp van het hoofdstuk: een archeoloog bij het hoofdstuk geschiedenis jager én anti-jacht activist bij Populatiodynamiek, de zwijnteller bij Ecologie, de naspurder na aanrijding van wild bij Overlast, et cetera.

VLAANDEREN

Ottercampagne: Wanted alive

Op 19 juni werd tijdens de Kortste Nacht van het Zoogdier de ottercampagne van de Zoogdierenwerkgroep gelanceerd. Met deze campagne lanceren we een oproep naar het brede publiek om de terugkeer van de Otter (*Lutra lutra*) in Vlaanderen te helpen bewijzen. We vra-

gen de mensen om op zoek te gaan naar dit mooie dier en eventuele waarnemingen naar ons door te sturen. Als extra motivatie voor dit zoekwerk koppelen wij een geldprijs (€ 500,-) aan de eerste verifieerbare waarneming. De modaliteiten waaronder deze prijs zal worden uitgereikt staan verder beschreven in het bijgevoegde reglement.

Bij de lancering van de ottercampagne kwamen meter Vera Dua en peter Dirk Draulans op kraambezoek. Beide bevestigden hun steun aan de pasgeboren campagne en bezegelden hun engagement met de ondertekening van het ottercharter dat de terugkomst van de otter naar Vlaanderen bepleit.

De campagne loopt nog tot 27 november. Via www.zoogdierenwerkgroep.be/ottercampagne vind je meer informatie over de otter, de actie en het campagnereglement. Ook kan je de poster downloaden en afprinten om op te hangen en ons zo mee te helpen aan de naambekendheid van de campagne.

De Zoogdierenwerkgroep dankt dierenpark Planckendaal (dat participeert in een internationaal kweekprogramma met otters) voor de financiële en morele steun aan de ottercampagne.

Drieste verdelgstechnieken in Vlaanderen

Dat niet iedereen in Vlaanderen opgezet is met de terugkeer van de vos als natuurlijk roofdier in deze contreien wordt pijnlijk duidelijk uit de steeds drierste verdelgstechnieken die ingezet worden. In juni dit voorjaar werd op 50 m

van een wandelpad, waar regelmatig kinderen voorbijkomen, een wolvenklem teruggevonden met daarin een nog half levende volwassen vos. Een voorbijganger merkte een groot aantal kraaien op die zich niet ver van het pad ophielden en ging poolshoogte nemen. Even verder ontdekte hij de wolvenklem met daarin de vos. Omdat de schedel van de vos verbrijzeld was, beslisten vrijwilligers van het Vogelopvangcentrum Geeraardsbergen en de lokale politie om het dier naar een dierenarts te brengen voor euthanasie. Buiten het jachtseizoen voor vos worden nu steeds drastischer middelen ingezet zoals grote hoeveelheden (illegaal) gif en eerder verschenen in de pers ook meldingen over vossen gevangen in stroppen. Nu wordt blijkbaar zelfs al de –in heel Europa verboden– wolvenklem boven gehaald om de vos in Vlaanderen te vernietigen. Dit tuig is niet alleen verboden, maar ook niet soortspecifiek. Andere wilde dieren als marters, huisdieren als katten en honden, maar ook mensen kunnen in dit dodelijke tuig terecht komen. Je zult het maar staan hebben in het bosje om de hoek waar je kinderen gaan spelen.

Commotie rond de vos in Vlaanderen

De vos is terug in Vlaanderen en wie ook maar enige actualiteitsbron volgt, zal het geweten hebben. Bepaalde pluimveehouders die bezoek kregen van een

vormen. Hubertus Vereniging Vlaanderen (HVV), de vertegenwoordiger van de jacht in Vlaanderen, ondersteunt dit soort reacties en dringt al langer aan op een versoepeling van de jacht op de vos met wisselende kwaliteit van argumentatie. Naar aanleiding van een artikel in de pers over een vos die dood aange troffen werd in een wolvenklem en waarin Jan Rodts van Vogelbescherming Vlaanderen verwees naar de verantwoordelijkheid van de jagers, publiceerde HVV een perscommuniqué op zijn website. Daarin werd verwezen naar wat volgens hen '[...] de echte realiteit en de kern van de zaak [is], namelijk het actuele overdreven hoge niveau van predatie in Vlaanderen [mijn accentuering]'. In deze stelling zonder bronvermelding worden predatie van pluimvee en wilde bedreigde vogels blijkbaar onder één noemer geplaatst. Daarop publiceerde Vogelbescherming Vlaanderen een standpunt omtrent de vos waarin verwezen werd naar het lobbywerk en de wankel argumentatie van de jachtvereniging. 'De ene keer lijkt de grote zorg te gaan naar de (vaak vermeende) schade die vossen bij pluimvee- en kippenhouders kunnen aanrichten, de andere keer gaat het over zeldzame diersoorten (weidevogels, sterns, hamster) die door de vos bedreigd zouden worden.' Richtlijnen van het INBO over de eenvoudige manier waarop pluimveehouders schade

Jonge vos. Foto Bram Achterberg

vos klagen steen en been dat er te veel vossen zijn in Vlaanderen. Sommige schepenen en burgemeesters hebben hier oren naar en leggen zelfs bussen in om bij de minister van leefmilieu te gaan klagen. Ook een provinciegouverneur heeft zich al bij hen aangesloten. Een jager daagt de minister voor de rechtbank vanwege nalatigheid en het zogenoemde teveel aan vossen dat een gevaar voor de volksgezondheid zou

door vossen kunnen voorkomen zonder dat de jacht op vossen geopend hoeft te worden, worden door HVV nooit vermeld. De ZWG pleit er dan ook voor om studies over de impact van vossen op milieu en volksgezondheid en eventuele maatregelen die genomen moeten worden over te laten aan de daarvoor bestemde onafhankelijke wetenschappelijke instituten.